

APSTIPRINU
Ilze Millersone
Latvijas Etnogrāfiskā
brīvdabas muzeja direktore

Ilze Millersone
BN. Jūnija. 2016.

LATVIJAS ETNOGRĀFISKAIS BRĪVDABAS MUZEJS

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

Attēls 1: 20.gs.20.gadu jaunsaimnieka sēta. Dzīvojamā māja "Kazāki"

2015. GADS

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1. Iestādes juridiskais statuss, funkcijas, mērķis, uzdevumi un darbības virzieni	3
1.2. Pārskata gada galvenie uzdevumi (prioritātes, pasākumi) un informācija par to īstenošanu	6
1.2.1. Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma veidošanas, saglabāšanas un pārvaldības jomā	6
1.2.2. Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma pētniecības, interpretācijas un komunikācijas jomā	8
1.2.3. Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti apmeklētāju apkalpošanas un muzeja komunikācijas jomā	9
1.2.4. Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti muzeja uzturēšanas un pārvaldības jomā	11
2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	12
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums EUR	12
2.2. Darbības rezultātu plāns un izpildes izvērtējums, valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums	15
2.3. Būtiskākie pakalpojumi un iegādājumi par maksas pakalpojumu sniegšanu, uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā	20
3. PERSONĀLS	21
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	21
4.1. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	22
5. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	22
5.1. Galvenie iepriekšējā gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti	22
5.2. Nākamā gada galvenie uzdevumi un pasākumi	22
5.3. Nākamā gada plānotie sadarbības projekti	23

Publiskajā gada pārskatā izmantoto ilustrāciju un attēlu avots
Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja publicitātes materiālu arhīvs

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss, funkcijas, mērķis, uzdevumi un darbības virzieni

Kopš 2013. gada 1. janvāra Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir kultūras ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Ar 2012. gada 18. decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 925 „Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja nolikums” ir noteikts, ka tiešās pārvaldes iestāde Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir valsts aģentūras „Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs” funkciju, tiesību, saistību, prasību, bilancē esošās mantas, lietvedības un arhīva pārņēmēja.

Muzeja darbības **mērķis** ir saglabāt, pētīt un vienotā veselumā eksponēt Latvijas tautas tradicionālās dzīves pieminekļus no 17. gadsimta sākuma līdz 20. gadsimta vidum, ar muzejiskiem līdzekļiem atklājot latviešu un citu Latvijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijas un estētisko pasauli.

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs atbild par šādu publisko **funkciju** īstenošanu:

1. komplektēt lietiskos materiālus un ar tiem saistīto informāciju par latviešu un citu Latvijā dzīvojošo etnisko grupu tautas būvniecības tradīcijām, darbarīkiem un iedzīves priekšmetiem, kā arī darinājumus, kas uzskatāmi par latviešu tautas lietišķās mākslas izpausmi;
2. nodrošināt kultūrvēsturisko materiālu krājuma atbilstošu aprūpi, uzskaiti un pārvaldību;
3. veikt muzeja krājuma zinātnisko pētniecību;
4. nodrošināt muzeja krājuma pieejamību sabiedrībai, tai skaitā muzeja eksposīcijās:
 - 4.1. centrālajā eksposīcijā Rīgā;
 - 4.2. lauku eksposīcijā "Vēveri" Vecpiebalgas novadā;
 - 4.3. zemnieka–zvejnieka sētā "Vītolnieki" Rucavas novadā;
5. veikt izglītojošo darbu;
6. uzturēt un attīstīt muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi un mērķa sasniegšanu, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs veic šādus **uzdevumus**:

1. nodrošina muzeja krājuma – Nacionālā muzeju krājuma daļas – komplektēšanu, uzskaiti, dokumentēšanu un glabāšanu;
2. veido eksposīcijas un izstādes, nodrošina to pieejamību sabiedrībai, kā arī gida pakalpojumus;
3. atbilstoši kompetencei veic pētījumus etnogrāfijas, arī tautas būvniecības un tautas mākslas jomā;
4. nodrošina izglītojošu pasākumu organizēšanu;
5. sagatavo informatīvus un zinātniskus izdevumus;
6. veido informatīvo datubāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
7. izstrādā un īsteno projektus saskaņā ar muzeja darbības mērķi;
8. vada starptautiskus projektus un piedalās to īstenošanā;
9. nodrošina muzeja pasākumu publicitāti;
10. pēta sabiedrības pieprasījumu un analizē muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
11. sniedz metodisku un praktisku palīdzību Latvijas reģionālajiem un lokālajiem brīvdabas muzejiem un eksposīcijām.

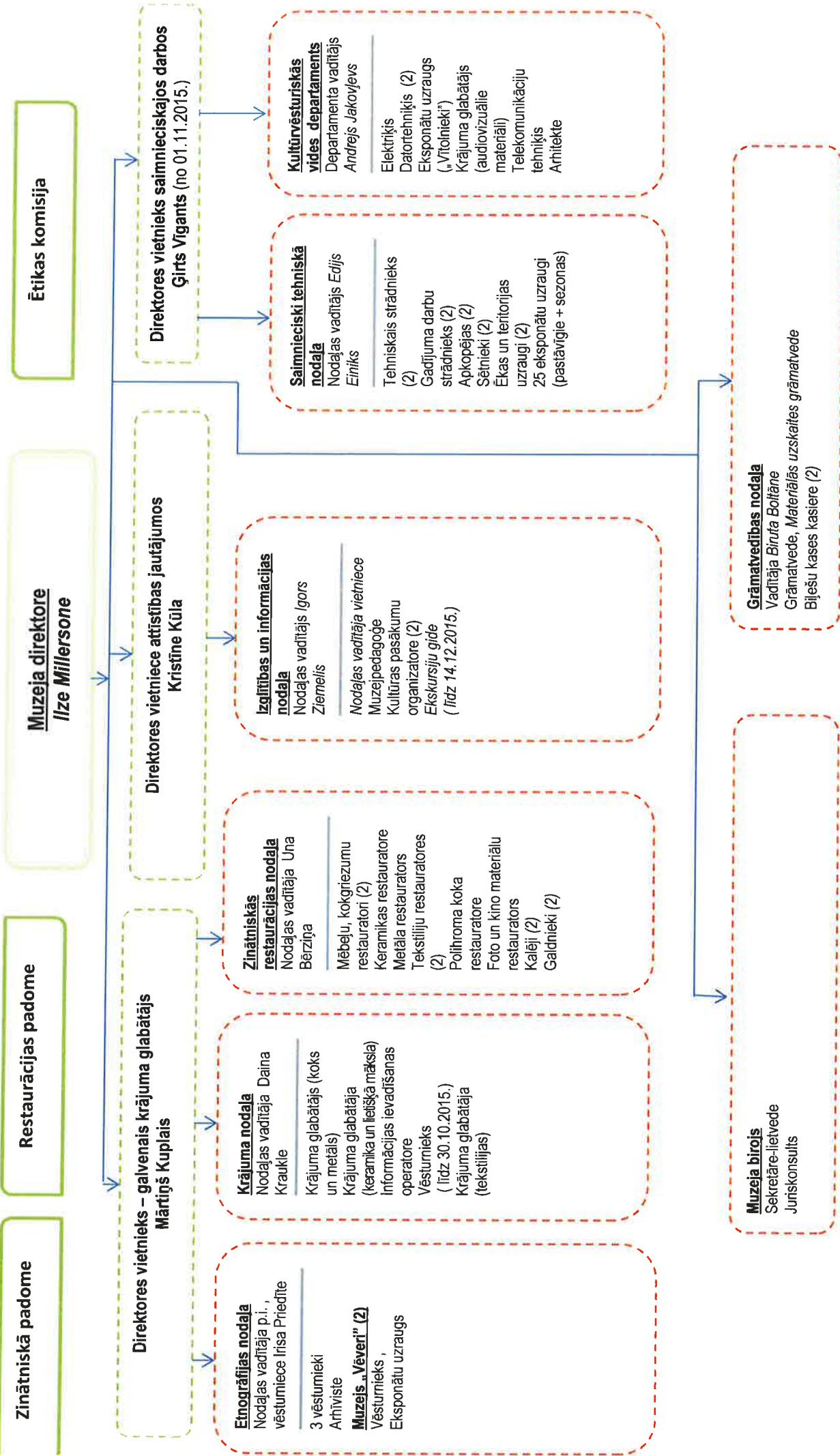
Saskaņā ar muzeja Vidēja termiņa muzeja darbības programmu 2012-2016 tika izstrādāts Valsts aģentūras „Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs” darba plāns

2015. gadam, kurā muzeja funkciju, mērķu un uzdevumu izpildei muzeja darbs plānots šādos četros **pamatvirzienos**:

1. Latvijas kultūrvēsturisko novadu tautas celtniecības pieminekļu kolekcijas veidošana un saglabāšana kompleksā ar lauku iedzīvotāju dzīvesveida un kultūras vēstures liecībām, kas raksturo laika periodu no 17.gs. līdz 20. gs. vidum.
2. Latvijas kultūrvēsturisko novadu etnogrāfiskā mantojuma dokumentēšana, pētniecība, interpretācija un komunikācija, kā arī metodiskā atbalsta sniegšana brīvdabas ekspozīciju veidošanas, Latvijas etnogrāfiskā mantojuma kolekcionēšanas, dokumentēšanas, saglabāšanas un pētniecības jautājumos;
3. Sabiedrības izglītošana un informēšana par Latvijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijām un estētisko pasauli, apkalpojot apmeklētājus centrālajā brīvdabas ekspozīcijā Rīgā, kā arī *in situ* lauku ekspozīcijās – muzejā „Vēveri” Vecpiebalgas novadā un zemnieka-zvejnieka sētā „Vītolnieki” Rucavas novadā.
4. Muzeja darbībai nepieciešamo resursu un apstākļu plānošana, organizēšana, muzeja ēku un iekārtu tehniskā stāvokļa uzturēšana.

Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja administrācija un galvenā ekspozīcija atrodas Rīgā (118 objekti no visiem vēsturiskajiem Latvijas novadiem, 87ha), muzejam ir divas lauku ekspozīcijas: muzejs "Vēveri" *in situ* Vecpiebalgas pagastā (18 celtnes, 40ha) un zvejnieka sēta "Vītolnieki" *in situ* Rucavas pagastā (5 ēkas, 0,6ha). Muzeja darbu vada direktore un divi vietnieki. Muzeja darbs ir organizēts 4 nodaļās, kuras veic muzeja pamatfunkcijas. 1 departaments ar 1 nodaļu nodrošina muzeja tehniski – saimniecisko darbu. Grāmatvedības un administratīvā atbalsta funkcijas ir apvienotas muzeja birojā un Grāmatvedības nodaļā. Muzeja lauku ekspozīcijas ārpus Rīgas netiek organizētas kā atsevišķas muzeja struktūrvienības, tajās kopā strādā 3 darbinieki, bet lauku ekspozīciju darbu savas kompetences ietvaros atbalsta visas muzeja struktūrvienības. Muzeja organizatorisko struktūrhēmu sk. nākošajā lpp.

**Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzeja
organizatoriskā struktūrshēma
2015. gadā**

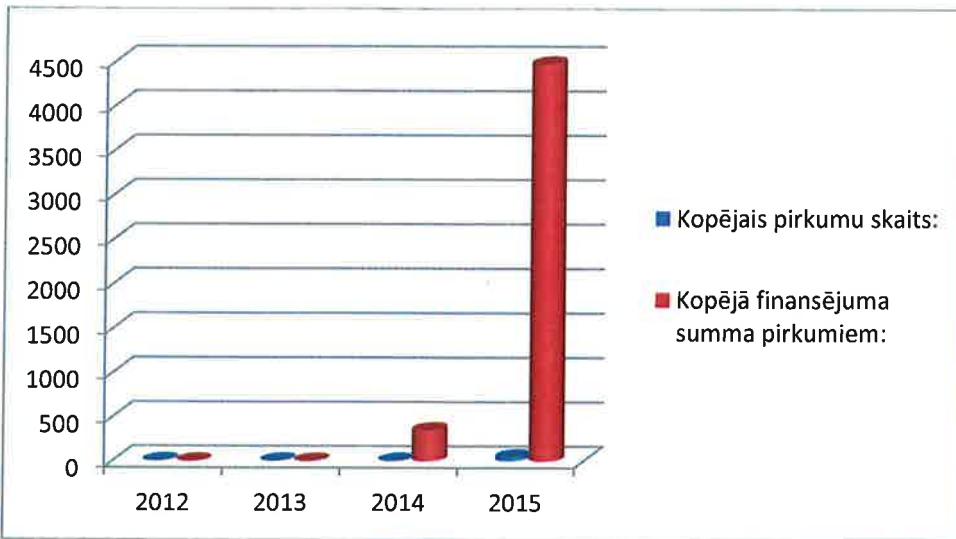
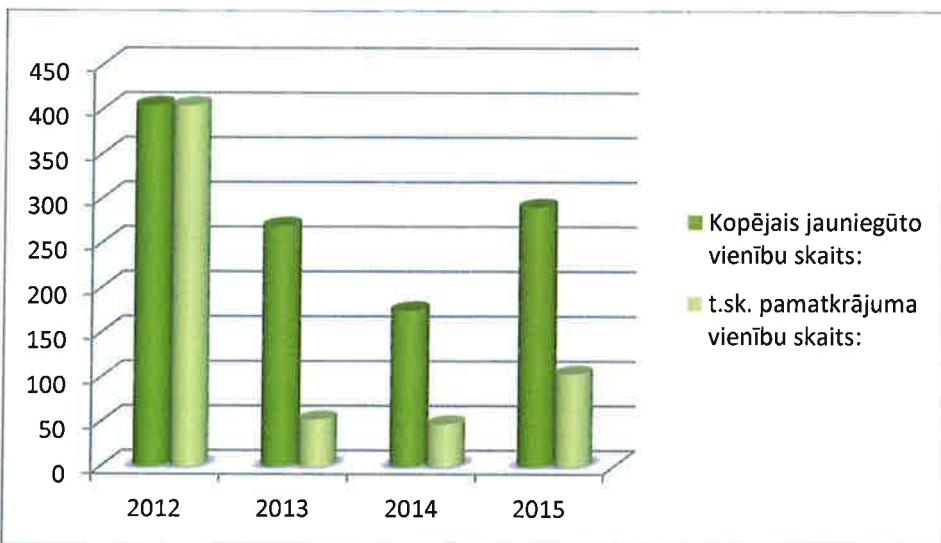

1.2. Pārskata gada galvenie uzdevumi (prioritātes, pasākumi) un informācija par to īstenošanu

2015. gadā pasākumi īstenoti saskaņā ar Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Vidēja termiņa darbības stratēģiju 2012 – 2016 un Darba plānu 2015. gadam.

1.2.1. Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma veidošanas, saglabāšanas un pārvaldības jomā

Veidojot muzeja krājumu, pārskata periodā **krājums papildināts** ar 97 pamatkrājuma vienībām un 127 palīgkrājuma vienībām, **kopā ar 272 priekšmetiem**, kas gan iegūti dāvinājuma veidā (234 priekšmeti), gan pērkot (38 priekšmeti). Tika iegādāts arkls, papildināta Tautas lietišķās mākslas kolekcija. Izmantojot valsts piešķirto mērķdotāciju tika iegādāta eksponātēka Graudu kalte, tā tika uzmērīta, demontēta, pārvesta uz muzeju un tai tika veikti restaurācijas darbi. Kopējā finansējuma summa pirkumiem 2015.gadā bija 4472,20 EUR. Tas kopumā liecina par pozitīvas dinamikas atgriešanos krājuma papildināšanas jomā, ko sekmē piešķirto valsts budžeta līdzekļu mērķiecīgs izlietojums.

Viena no muzeja darba prioritātēm ir regulāri apsekot muzeja brīvdabas ekspozīcijā esošo objektu stāvokli un investēt eksponātēku saglabāšanā un kultūrvēsturiskās vides uzturēšanā, nomainot jumtus, būvdetājas, žogus, vārtus u. c. elementus. Pārskata periodā, izmantojot muzejam piešķirtos valsts budžeta līdzekļus ir veikta eksponātēkas "Usmas baznīca" jumta seguma nomaina, ekspozīcijā in situ eksponātēkas "Vītolnieki" dzīvojamās mājas grīdas remonts un šķūņa jums remonts, ekspozīcijā in situ Vēveros eksponātēkas "Virolvēveri" šķūņa remonts, Kalnvēveru dzīvojamās mājas remonts, krāšņu remonts 6 eksponātēkās ekspozīcijā Rīgā. Kopējās veikto darbu izmaksas ir 36 707 EUR.

Pārskata periodā ar muzeja restauratoru un tehnisko darbiniekus spēkiem tika restaurēta un konservēta iegādātā graudu kalte, kopā konservētas un restaurētas 499 krājuma vienības.

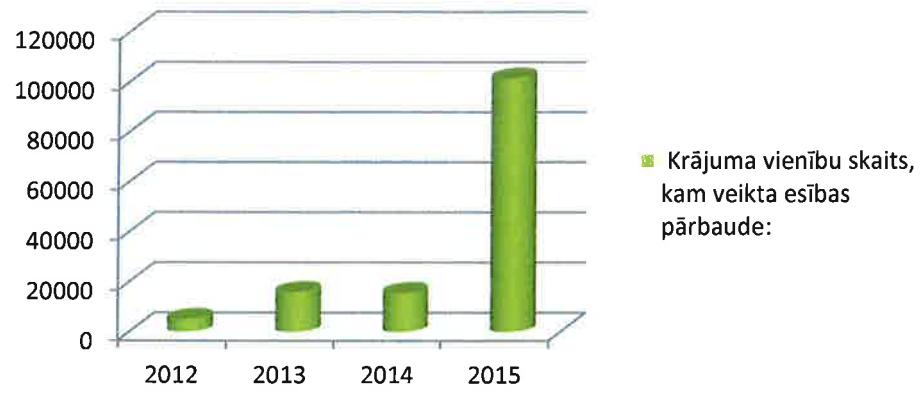
Muzejs pārskata periodā turpināja Eiropas Ekonomiskās Zonas/ Norvēģijas valdības finanšu instrumenta iepriekš noteiktā projekta "Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja ostas noliktavas restaurācija" projekta īstenošanu. Restaurācijas darbu ietvaros notika Ostas noliktavas ēkas pamatu atjaunošana par valsts budžeta līdzekļiem 132 923 EUR apmērā, kā arī turpinājās pūra lāžu attīrišanas un restaurēšanas darbi.

Attēls 2: Attīritās un daļēji restaurētās pūra lādes muzeja Izstāžu zālē pirms pārvietošanas uz atklāto krājuma glabātuvi.

Īstenojot muzeju krājuma pārvaldības prioritāti, turpināta krājuma visaptverošā esības pārbaude. Pārskata periodā esības pārbaude ir veikta **101315** krājuma vienībām.

Krājuma vienību skaits, kam veikta esības pārbaude:

Rūpīga darba rezultātā muzejs konstatēja, ka meklēšanā ir 3009 krājuma vienības. Turpinot darbu pie datu ievades Nacionālā muzeju krājuma digitālajā kopkatalogā, tika ievadīta informācija par 463 Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājuma vienībām.

1.2.2. Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma pētniecības, interpretācijas un komunikācijas jomā

Šajā darbības virzienā pārskata periodā īstenotas ekspozīcijas attīstības, pētnieciskā darba nodrošināšanas un rezultātu publiskošanas prioritātes. Izstāžu veidošana ir ierobežota, jo muzeja Izstāžu zāle pārskata periodā tika izmantota par attīriku un restaurēto pūra lāžu pagaidu glabātuvi.

Pārskata periodā tika izdots ceļvedis „Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs”, autors muzeja direktore vietnieks – galvenais krājuma glabātājs Mārtiņš Kuplais.

Ar VKKF atbalstu un sadarbībā ar nodibinājumu "Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja atbalsta fonds" pārskata periodā ir izdota muzeja Krājuma nodalas vadītājas Dainas Kraukles monogrāfija „Gadatirgi Latvijā. Rīga. Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs”.

Tika publicēta muzeja Krājuma nodalas vadītājas D.Kraukles grāmata "Latviskais rotājošais raksts", izdevniecība "Jumava".

Turpinās darbs pie apjomīgā "Latviešu etnogrāfisko priekšmetu leksikona" sagatavošanas. Teksta autore muzeja vēsturniece Irisa Priedīte. 2015.gadā tika nodota redīgēšanai manuskripta daļa, šķirkji no A-M.

Vēsturniece Kristīne Ogle turpina darbu pie kataloga "Pūra lādes" sagatavošanas, kā arī atklātās krājuma glabātuves ekspozīcijas plāna sagatavošanas. Savukārt Krājuma nodalas vadītāja D.Kraukle apkopo ekspedīcijas materiālus, muzeja krājumā esošo informāciju katalogam "Krāslavas un Dagdas novada segas".

Pārskata periodā Krājuma nodala ir organizējusi ekspedīciju uz Krāslavas un Dagdas novadiem, lai vāktu materiālus katalogam "Krāslavas un Dagdas novada segas".

2015. gada 2. februārī notika muzeja gadskārtējā zinātniskā konference, kurā pulcējās brīvdabas muzeju speciālisti un tautas arhitektūras mantojuma interesenti no visas Latvijas.

1.2.3. Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti apmeklētāju apkalpošanas un muzeja komunikācijas jomā

Īstenojot sabiedrības izglītošanu un informēšanu par Latvijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijām un estētisko pasauli, pārskata periodā apkalpoti apmeklētāji centrālajā brīvdabas ekspozīcijā Rīgā, kā arī *in situ* lauku ekspozīcijās – muzejā „Vēveri” Vecpiebalgas novadā un zemnieka-zvejnieka sētā „Vītolnieki” Rucavas novadā.

Muzeja komunikācijas darbā izmantotas pārsvarā tradicionālās muzeja komunikācijas formas – pasākumi, ekskursijas, muzejpedagoģiskās programmas.

Uz Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) finanšu instrumenta līdzfinansētās programmas LV04 “Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana” ietvaros iepriekšnoteiktā projekta “Latvijas Etnogrāfiskā muzeja ostas noliktavas restaurācija” īstenošanas laiku Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Izstāžu zālē tiek novietotas attīrītās un restaurētās pūra lādes. Projekta ietvaros tiek restaurēta eksponātēka Liepājas ostmala, iekārtota atklātā ekspozīcija un attīrītas, restaurētas pūra lādes un skapji. Projekta beigu termiņš 2017.gada marts. Nemot vērā šo apstākli, Izstāžu zāles darbība bija ierobežota. Neskatoties uz to sadarbībā ar izdevniecību “Santa” tika organizēta ekspresizstāde “Zelta atradumi”, kas norisinājās no 6. Līdz 30.jūnijam un kurai bija 2567 apmeklējumi.

Pārskata periodā muzeja darbinieki ir sagatavojuši un nolasījuši 5 publiskās lekcijas, kuras noklausījās 465 interesenti.

Ar muzeja darbinieku iesaisti pārskata periodā novadītas 268 ekskursijas, 52 muzejpedagoģiskās programmas.

N.p.k.	Pasākuma nosaukums	Norises laiks	Dalībnieku skaits
1	Metenis	22.02.2015	1132
2	Lielā diena	22.03.2015	1125
3	Lieldienas	5.04.-6.04.2015	9803
4	Vasaras sezonas atklāšana	01.05.2015	435
5	Maija dziedājumi	15.05.2015	746
6	Muzeju nakts	16.05.2015	1800
7	Latviešu tautas lietišķas mākslas darinājumu Gadatirgus	6.06.-7.06.2015	30969
8	Amatierteātru dienas	13.06-14.06.2015	1646
9	Folkloras dienas. XI Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētki	08.07.2015	1430
10	Latviskie pirts svētki. Starptautiskais folkloras festivāls Baltica 2015	18.07.2015	520
11	Mūsdienu amatniecības festivāls	8.08.-9.08.2015	5100
12	Maizes godi	23.08.2015	1040
13	Spēļu un rotaju diena	30.08.2015	1145
14	Amatu diena	6.09.2015	1330
15	Dzejas diena	13.09.2015	792
16	Rudens ražas svētki	27.09.2015	1365

17	Putras diena. Veļu vakars	18.10.2015	1267
18	Mārtiņa diena	8.11.2015	908
19	Bluķa vakars. Ziemas saulgrieži	20.12.2015	1380
20	Gaismas spēles ziemas mijikrēslī	26.12.2015.- 31.12.2015	1141
21	Vasaras saulgrieži "Vītolniekos"	20.06.2015.	200
22	Vasaras saulgrieži "Vēveros"	21.06.2015.	300
23	Annas diena "Vītolniekos"	26.07.2015.	150

Apmeklējumi kopā **65724**

Pārskata periodā muzejā notikuši 23 tematiskie pasākumi, piesaistot ap 65 000 interesentu. Muzejā notikušie pasākumi bija iekļauti XI Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētki un Starptautiskais folkloras festivāls Baltica 2015 programmās. Šādu uzmanību muzejs veltīja 2015.gada galvenajam pasākumam Raiņa un Aspazijas 150 gadu jubilejai.

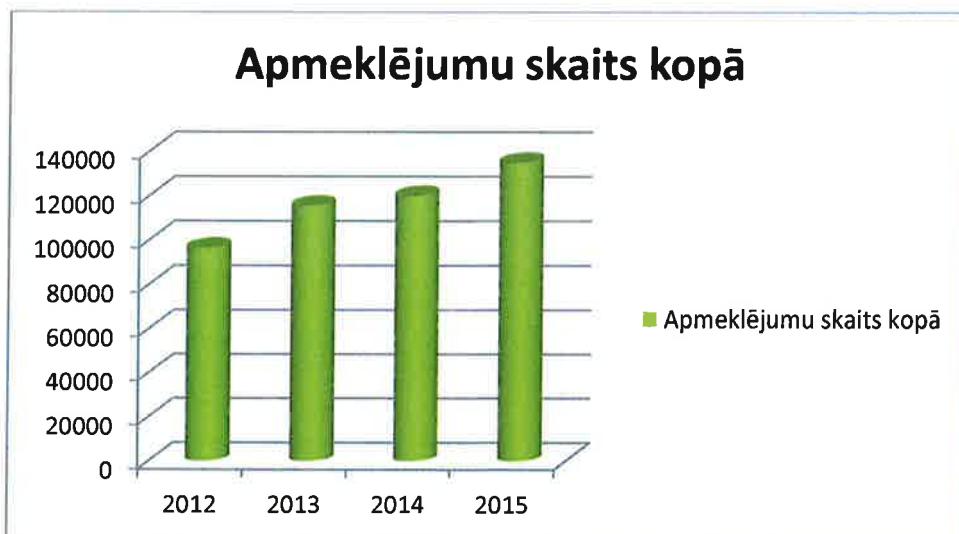
2015.gada septembrī Raiņa un Aspazijas 150. jubilejas gada programmai sasniedzot kulmināciju, muzejs papildināja publiskos pasākumu sarakstu ar jaunu pasākumu "Dzejas diena", kas norisinājās ekspozīcijas "Jaunsaimniecībā" un pulcēja teju 800 apmeklētāju.

Kopējais 2015.gada publisko pasākumu plāns, norises datums un dalībnieku skaits ir attēlots tabulā.

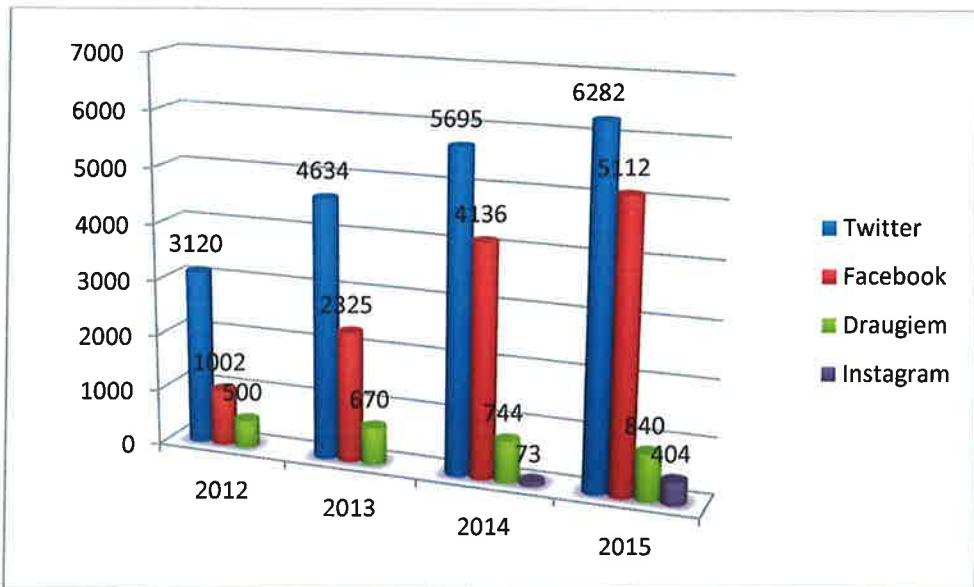
Muzejiskie pasākumi sadarbībā ar vietējiem tradicionālās kultūras speciālistiem un pašvaldībām notikuši arī muzeja lauku ekspozīcijās „Vītolnieki” un „Vēveri”. Tradicionāli Rucavas novadā tiek svinēti vasaras saulgrieži „Vītolniekos”, kā arī Annas diena Papes Ķoņu ciemā.

Pārskata periodā muzejs ir izveidojis jaunu izglītojošo pakalpojumu lauku ekspozīcijā "Vēveri" - organizējis un novadījis dienas nometni bērniem "5 dienas Vēveros", kurā piedalījās vietējā skolu jaunatne.

Muzeja atpazīstamību ir veicinājis mērķtiecīgs darbs sabiedrisko attiecību jomā, maksimāli izmantojot mazbudžeta mārketinga stratēģiju, cenšoties izmantot visas bezmaksas reklamēšanās iespējas, t. sk. izvietojot informāciju par muzeju sociālajos tīklos un vairāk kā 12 tiešsaistes vietnēs.

Kopā pārskata periodā muzejs tika **apmeklēts 134 765** reizes un ir novērojams apmeklētības pieaugums gadu no gada.

Muzejs ir izveidojis savus kontus sociālajā vietnēs Draugiem.lv, Facebook, Twiter, Instagram. Ir novērojama pozitīva dinamika sociālo tīklu sekotāju skaitā. Pārskata periodā tika aktualizēta muzeja bezmaksas mobilā aplikācija OpenEthnoLV

1.2.4. Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti muzeja uzturēšanas un pārvaldības jomā

Pārskata periodā pieejamo resursu ietvaros uzturētas un apkalpotas muzeja, krājuma, restaurācijas darbnīcas, saimniecības ēkas un administrācijas ēkas, kā arī muzeja teritorija 87 ha platībā. Muzeja restaurācijas, saimniecības ēkas tika veikts iekštelpu remonts, uzstādītas teknes Krājuma nodalas ēkai un stallim. Tika veikti ūdensapgādes sistēmas remontdarbi. Tika veikti meža sakopšanas un šķeldošanas darbi.

Tika papildināta videonovērošanas sistēma, paplašinot novērojamo objektu skaitu un perimetru, tādejādi veicot preventīvus pasākumus muzeja drošības jomā. Lai uzlabotu racionālu resursu izmantošanu, tika iegādāta automašīnas restaurācijas un saimniecības darba efektivitātes uzlabošanai, iegādāts papildaprīkojums muzeja esošai traktortehnikai, iespēju robežās nodrošināti muzeja darbinieku maksas un bezmaksas tālākizglītības pasākumi, kā arī citi darbinieku saliedēšanas un motivēšanas pasākumi.

Ar mērķi gūt pieredzi, veidot jaunus sadarbības projektus, kā arī iepazīstināt plašāku sabiedrību ar muzeja piedāvājumu, pārskata periodā tika stiprināta muzeja starptautiskā sadarbība. Pārskata periodā muzeja darbinieki devās uz Igaunijas Nacionālo muzeju, lai iepazītos ar Igaunijas nacionālo muzeja pūra lāžu kolekciju, uzskaiti, ekspozīcijas veidošanu, kā arī devās pieredzes apmaiņā uz Lietuvas amatniecības gadatirgu Kazjukas, Igaunijas tautas lietišķās mākslas Mārtiņdienas gadatirgu, Lietuvas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju un turpinot Rīga 2014 laikā uzsākto sadarbību – uz Vesterbotenas muzeju Umeo (Zviedrija).

Amerikas latviešu apvienības organizētās jauniešu prakses ietvaros muzejs nodrošināja vasaras praksi 3 latviešu diasporas ASV jaunietēm. Eiropas jauniešu mobilitātes programmas realizācijas ietvaros muzejs uzņēma 4 praktikantus BBS Syke EUROPASCHULE (Vācija).

Latvijas prezidentūras ES aktivitāšu ietvaros, muzejs tika uzaicināts piedalīties Tianjin TV Skatītāju festivālā Ķīnā ar mērķi popularizēt un atklāt Latviju kā augstas profesionalitātes un kultūras sasniegumu izceļsmes un iedvesmas centru, kultūras tūrisma galamērķi un uzticamu sadarbības partneri.

Pārskata periodā ir turpināta Eiropas Ekonomiskās Zonas/ Norvēģijas valdības finanšu instrumenta iepriekš noteiktā projekta "Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja ostas noliktavas restaurācija" projekta īstenošana.

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

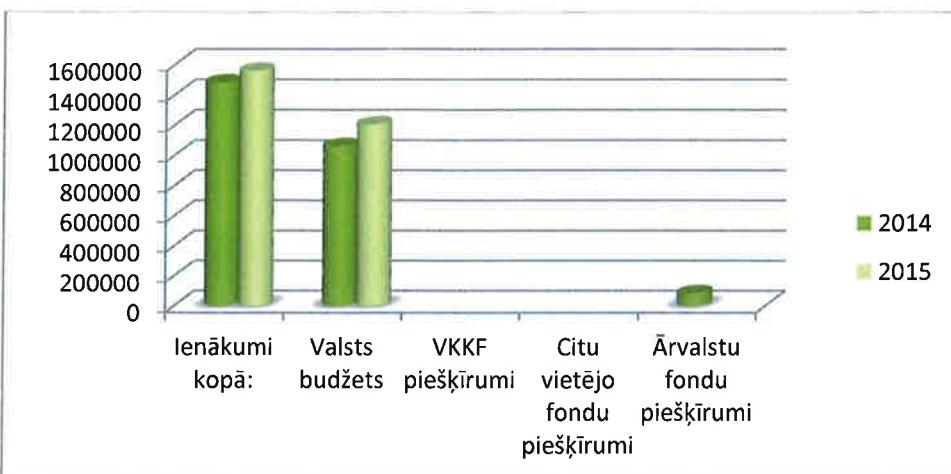
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums EUR

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Pārskata gadā 2015	
		apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1584427	1558618
1.1.	dotācijas	1214427	1205957
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	370000	352661
2.	Izdevumi (kopā)	1584427	1558618
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1455094	1437755
2.2.	kārtējie izdevumi	1455094	1437755
2.3.	izdevumi kapitālieguldījumiem	129333	120863

Muzeja ieņēmumus veido valsts budžeta dotācija un pašu ieņēmumi. 2015.gadā 77% no muzeja ieņēmumiem veidoja valsts budžets, 23% pašu ieņēmumi par biļešu tirdzniecību un maksas pakalpojumiem. Ārvalstu fondu piešķīrums, kas saistīts ar Eiropas Ekonomiskās Zonas/ Norvēģijas valdības finanšu instrumenta iepriekš noteiktā projekta "Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja ostas noliktavas restaurācija" projekta realizāciju , netika saņemts, jo pārskata periodā netika veikti darbi, kas būtu šā projekta attiecīnāmās izmaksas.

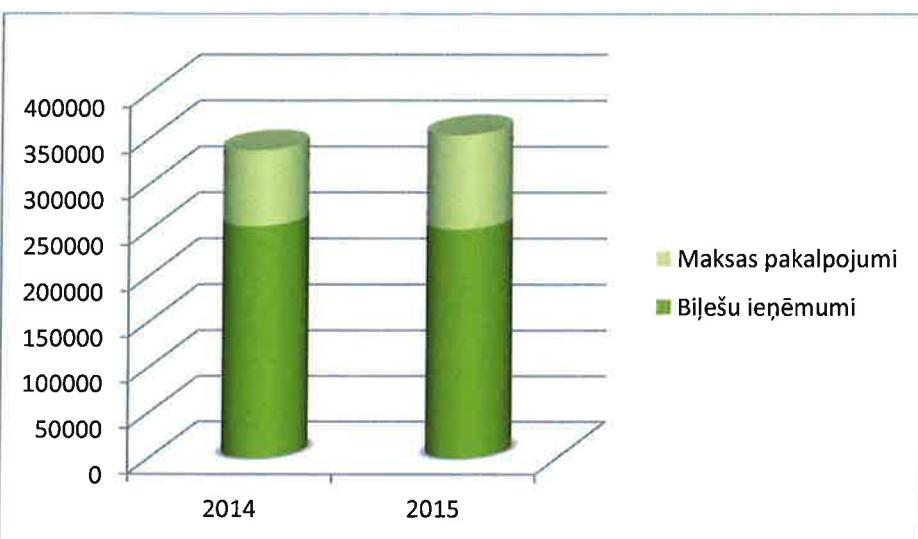

	2014	2015
Ienākumi kopā:	1481359	1558618
Valsts budžets	1061396	1205957
VKKF piešķirumi		
Citu vietējo fondu piešķirumi		
Ārvalstu fondu piešķirumi	83978	

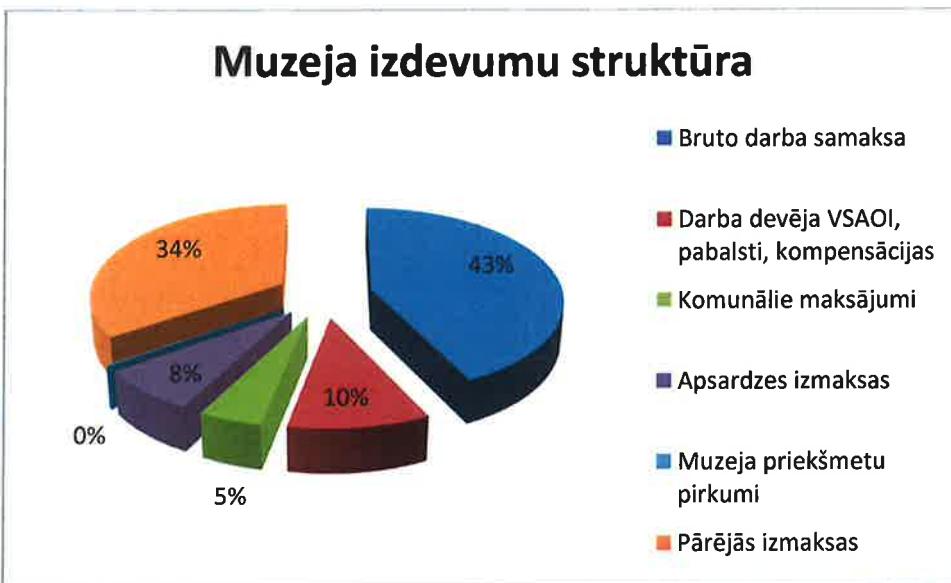
Pašu ieņēmumi 2015.gadā pieauga, neskatoties uz to, ka ieņēmumi par biļešu pārdošanu samazinājās. Tas tika panākts pateicoties veiksmīgai mārketinga taktikai, sniedzot vairāk tādus muzeja maksas pakalpojumus, kuru samaksa veidojas kompleksi no teritorijas daļas nomas, apmeklējuma, ekskursijas un citiem pakalpojumiem atbilstoši muzeja maksas pakalpojumu centrādim. Muzeja atpazīstamību un ietekmi uz finanšu rezultātiem ir veicinājis mērķtiecīgs darbs sabiedrisko attiecību jomā, ierobežota reklāmas finansējuma apstākļos cenšoties izmantot visas bezmaksas reklamēšanās iespējas, t. sk. izvietojot informāciju par muzeju sociālajos tīklos un aptuveni 12 dažādās tiešsaistes vietnēs.

	2014	2015
Biļešu ieņēmumi	253364	249987
Maksas pakalpojumi	82621	102674

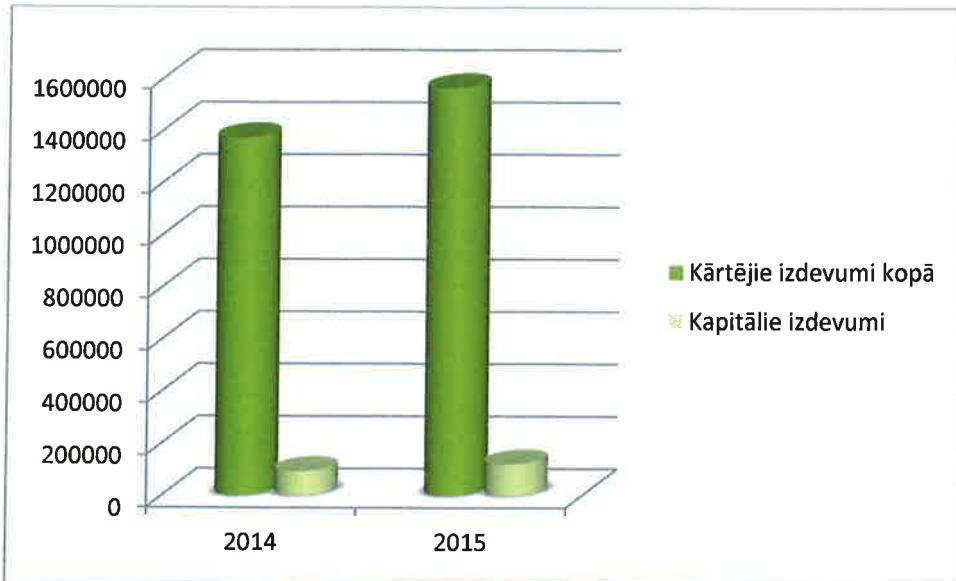

Lielākā daļa muzeja tēriņu ir fiksētās izmaksas: 53% budžeta līdzekļu tērēti darba samaksai un sociālajiem maksājumiem (darba devēja VSAOI, pabalsti, kompensācijas), 13% apsardzei un komunālajiem maksājumiem.

Pārējās izmaksas 34% apmērā no kopējā budžeta tērētas mainīgajiem maksājumiem – muzeja ēku, ekspozīcijas un teritorijas saimnieciski-tehniskajai uzturēšanai, pētniecības darba rezultātu publiskošanai, restaurācijas procesa nodrošināšanai, pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, darbinieku tālākizglītības vajadzībām, komandējumiem, kā arī pasākumu rīkošanai. Saīdzinoši ar 2014.gadu proporcionāli ir samazinājušās izmaksas par komunālajiem maksājumiem un apsardzi un pieauguši tēriņi pārējās izmaksās. Tas ir bijis iespējams saimnieciski rīkojoties ar komunālo pakalpojumu sniedzēju piedāvātajiem pakalpojumiem un ieguldīt līdzekļus muzeja ēku, ekspozīcijas un teritorijas saimnieciski-tehniskajai uzturēšanai. Pārskata periodā nav bijuši kapitālieguldījumi.

	2014	2015
Kārtējie izdevumi kopā	1366888	1558618
Kapitālie izdevumi	92927	120863

Kopumā muzeja izdevumi salīdzinājumā ar 2014.gadu ir pieauguši. Tas ir saistīts ar nodokļu likmju izmaiņām un muzeja saimnieciskās darbības aktivizēšanos.

Pārskata periodā ir veikti šādi nozīmīgi ieguldījumi - koku kopšanas darbi, dastošana, pameža tīrišana, koka kāpņu izbūve muzeja teritorijā, , jumtu renovācija restaurācijas darbnīcām, garāžām, video un apsardzes sistēmas novērošanas sistēmas papildināšana ar jauniem objektiem, lietus ūdens noteķu un sniega barjeru uzstādīšana Bonaventuras muižas ēkām.

Neskatoties uz visnotaļ iespaidīgo valsts budžeta dotāciju un pašu ieņēmumu plāna pārsniegumu, muzeja pamatfunkciju pienācīgai pildīšanai būtu nepieciešams vēl vairāk līdzekļu, kā arī būtu nepieciešams ieguldīt ilgtermiņā energoefektivitātes pasākumos. Izvērtējot prioritātes pārskata periodā ir rasta iespēja ieguldīt finanšu līdzekļus muzeja krājuma papildināšanai un jauna muzeja produkta radīšanai lauku ekspozīcijā.

2.1.1. Tās budžeta programmas un apakšprogrammas, kuru finanšu līdzekļi tiek izlietoti iestādes darbības nodrošināšanai

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs 2015. gadā darbības nodrošināšanai saņēmis finansējumu no Kultūras ministrijas īstenošajām valsts pamatbudžeta programmas 21.00.00. Kultūras mantojums.

2.2. Darbības rezultātu plāns un izpildes izvērtējums, valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums

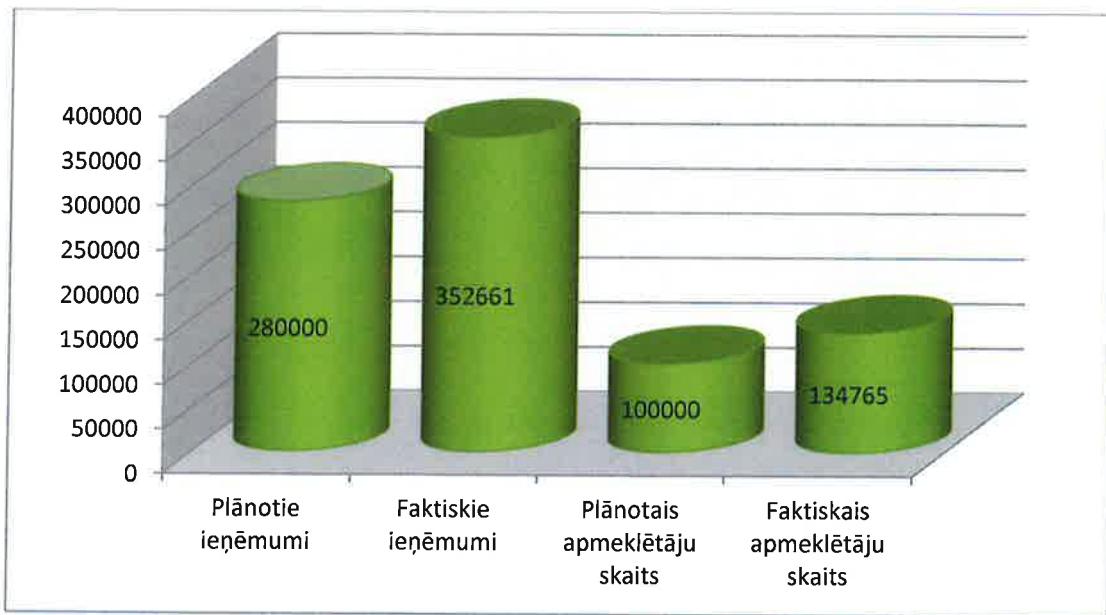
Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Vidēja termiņa darbības stratēģijā 2012 – 2016 pārskata periodā, izmantojot valsts budžeta programmas „21.00.00. Kultūras

mantojums" finanšu resursus, bija plānots sasniegt šādus rezultātus skaitiskā izteiksmē:

		<i>Plānots stratēģijā 2015</i>	<i>Faktiskā izpilde 2015</i>
1.	Krājuma darbs		
1.2.	Konservēto un restaurēto priekšmetu skaits	200	499
1.3.	Izmantoto krājuma vienību skaits	3 000	5637
1.4.	NMKK ievadīto vienību skaits	400	463
1.5.	No krājuma deponēto vienību skaits	30	270
2.	Pētniecības darbs	2015	2015
2.1.	Priekšmetu skaits, kuriem veikta zinātniskā inventarizācija	50	101
2.2.	Publicēto izdevumu skaits	0	3
3.	Ekspozīciju darbs	2015	2015
3.1.	Pastāvīgo ekspozīciju skaits	26	29
3.2.	Izstāžu skaits muzejā	4	1
3.3.	Izstāžu skaits ārpus muzeja	1	0
4.	Darbs ar apmeklētājiem	2015	2015
4.1.	Apmeklējumu skaits	100 000	134765
4.2.	Novadīto ekskursiju skaits	100	268
4.3.	Muzejpēdagoģisko programmu skaits	20	7
4.4.	Aptaujāto apmeklētāju skaits	100	150
4.5.	Ekspozīcijas atvērtas apmeklētājiem (stundas gadā)	2 555	2 555
4.6.	Muzejs pieejams ārpus regulārā darba laika - stundu skaits gadā	504	1 128
4.	Finansējuma piesaiste	2015	2015
4.1.	Iesniegto projektu skaits	8	0
4.2.	Pašieņēmumi	370 000	352661

Praktiski visās muzeja darba jomās plānotie rezultāti ir sasniegti un var secināt, ka finansējums izlietots efektīvi, pašieņēmumu un apmeklējuma pozīcijās pārskata periodā plānotie rezultāti ir sasniegti ar uzviju.

Pašieņēmumu plāns nav izpildīts par 72661 EUR, bet par 34 765 ir pārsniegts plānoto apmeklējumu skaits. Tika turpināts mērķtiecīgs darbs ar ienākošā tūrisma operatoriem, kā rezultātā noslēgti 6 jauni sadarbības līgumu par Brīvdabas muzeja iekļaušanu apmeklējamo objektu skaitā.

Pašieņēmumi no ieejas biletēm un muzeja sniegtajiem maksas pakalpojumiem ir galvenais muzeja publiskās darbības nodrošinājuma avots. Pārskata periodā muzeja pašieņēmumu dinamiku pozitīvi ir ietekmējusi veiksmīgā publicitātes metode, muzeja sniegtu pakalpojumu klāsta paplašināšana.

Muzeja apjomīgākais ienākumu avots ir Latviešu tautas lietišķās mākslas darinājumu gadatirgus jūnija pirmajā nedēļas nogalē. Lai palielinātu ienākumu apjomu no šā pasākuma, muzejs saglabāja iepriekš noteikto ieejas maksu gadatirgū. Muzejs uzskata, ka šāda cenu politika ir jāturbina, atbalstot gan apmeklētājus, gan amatniekus. Šāda prakse ir palielinājusi apmeklētāju skaitu pārskata periodā un varētu arī ilgtermiņā to palielināt. Būtiski ir saglabāt arī pašu Gadatirgus tradīciju un kvalitāti.

Attēls 3: 2015.gada 6.jūnijā Brīvdabas muzeja direktore Ilze Millersone un Izglītības un informācijas nodaļas vadītājs Igors Ziemelis atklāj Latviešu tautas lietišķās mākslas Gadatirgu

Brīvdabas muzeja pasākumu apmeklējums ir tieši atkarīgs no laika apstākļiem, jo pasākumi notiek tikai un vienīgi brīvā dabā. Tas ir jebkura brīvdabas pasākumu organizētāja risks – tiek ieguldīti līdzekļi, kas nereti neatmaksājas un pasākums beidzas ar finansiāliem zaudējumiem. Tā kā muzejam nav telpu, kurās varētu rīkot seminārus, radošās darbnīcas un lielus publiskos pasākumus, šāda problēma un risks pastāvēs arī turpmāk.

Brīvdabas muzejam ir regulāri jārisina jautājums par skolēnu grupu apmeklējuma piesaisti muzejam, veidojot ciešāku sadarbību ar apkaimē esošajām skolām. Pārskata periodā muzeju apmeklēja 6600 skolēnu grupās, tika novadītas 52 muzejpedagoģiskās programmas, ko apmeklēja 1434 dalībnieku.

Pārskata periodā Brīvdabas muzejs izveidoja jaunu pakalpojumu skolu jaunatnei dienas nometni bērniem "5 dienas Vēveros", kas norisinājās lauku eksposīcijā Vecpiebalgas novada "Vēveros" un guva pozitīvu vērtējumu no nometnes dalībniekiem. Šāda tipa nometnes būtu jārīko regulāri katru gadu.

Sadarbībā ar Valsts izglītības un satura centru Brīvdabas muzejā XI Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētku ietvaros notika Folkloras diena, kuru apmeklēja skolēni no visas Latvijas. Pasākuma organizēšanā iesaistījās abas puses Brīvdabas muzejs un VISC, kā arī tika apspriestas turpmākas sadarbības iespējas, lai popularizētu tradicionālo kultūru, kultūras mantojumu skolu jaunatnei.

Lai piesaistītu bērnu un skolu jaunatnes publiku muzejam, ir jāaktualizē informācija skolām par muzeju, jāattīsta jaunas, mūsdienu apmeklētājiem piesaistošas, interaktīvas programmas, tai skaitā muzejpedagoģiskās programmas skolēnu dažādu kompetenču attīstīšanai, jāiesaistīs kā aktīvam partnerim projektā "Skolas soma".

Lai mudinātu vietējos iedzīvotājus atkārtoti muzeja apmeklējumiem, ir nepieciešams radoši un inovatīvi uzrunāt lokālos iedzīvotājus no dažādu kultūru kopienām, ir jāaktualizē piedāvājums muzeja apmeklētājam-klientam, ir jāatver jauni apskates objekti muzeja eksposīcijā, ir jāpieliek darbā motivēti, uz klientu orientēti darbinieki. Ierobežojošs finansējums ir tiešs drauds muzeja darbības attīstībai, eksponātēku, eksponātu saglabāšanai, uzturēšanai un nodošanai nākamajām paaudzēm.

Veiksmīgi realizējot muzeja mārketinga stratēģiju, kā arī, iekļaujoties kopējos Latvijā un Rīgas pilsētā notiekošajos pasākumos, pārskata periodā ir palielinājies pašieņēmumu apjoms, kaut arī plānotais nav tīcīs izpildīts.

Attēls 4: Brīvdabas muzeja restauratori Raitis Rugevics un Edgars Melnis izstādē „Balttuor 2015” demonstrē tradicionālās amatu prasmes – jumta skaidu plēšanu

Neskatoties uz palielinājušos apmeklējumu, skaitu, lai veicinātu atkārtotus muzeja apmeklējumus, ir nepieciešams izveidot jaunus pakalpojumus apmeklētājiem, ir jāatver jauni apskates objekti muzeja ekspozīcijā, muzejā apmeklētāju apkalpošanas sfērā ir jāstrādā augsti kvalificētiem, motivētiem, tirgū konkurētspējīgiem, uz pakalpojumu sniegšanas kvalitāti orientētiem darbiniekiem.

Vērtējot valsts budžeta līdzekļu izlietošanas efektivitāti pārskata periodā, jāsecina, ka pieejamie līdzekļi ir tērēti efektīvi:

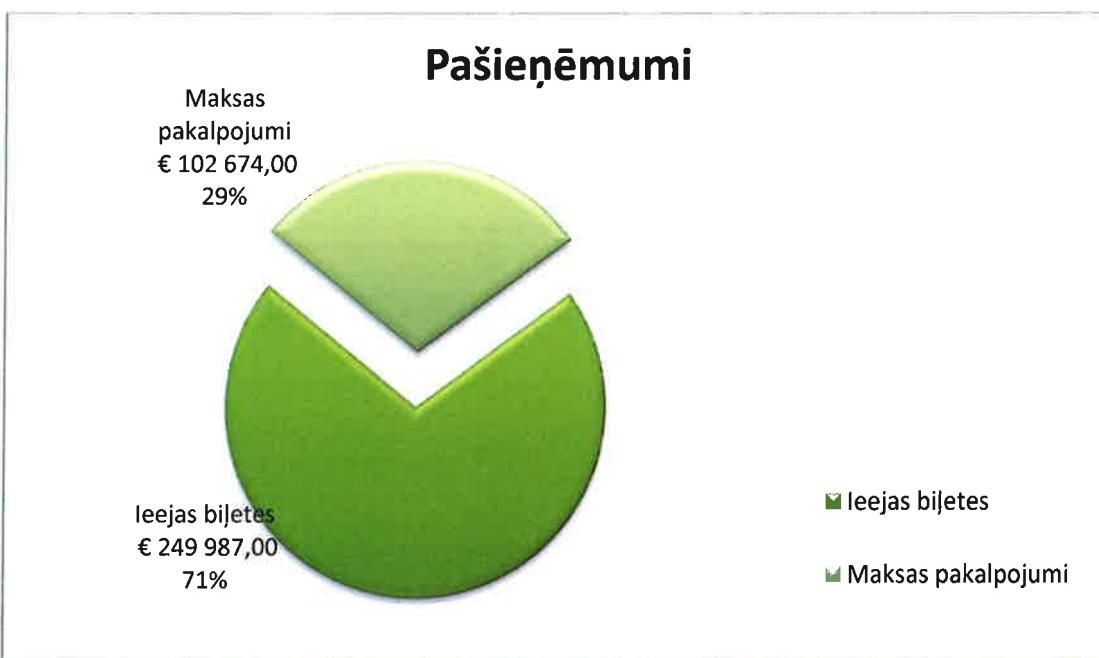
1. ir turpināta krājuma pārvaldības darba kvalitātes uzlabošana – pirmo reizi muzeja pastāvēšanas laikā ir veikta krājuma esības pārbaude 101 315 krājuma vienībām, gan muzeja ekspozīcijā Rīgā, gan filiālē in situ Vecpiebalgas novada Vēveros, ne tikai izlases esības pārbaudes, kā tas tika praktizēts līdz šim;
2. mērķtiecīga un rūpīga darba rezultātā ir konstatēts ievērojams neidentificētu un nesignēto krājuma vienību skaits, identificēti un sagatavoti izslēgšanai no krājuma zudušie priekšmeti, tāpat aktualizēti krājuma priekšmetu topogrāfiskie apzīmējumi dabā un dokumentos;
3. par valsts budžeta līdzekļiem muzeja krājums ir papildināts par 290 krājuma vienībām;
4. iespēju robežās ir nodrošināts muzeja pētnieciskais darbs un tā rezultātu komunicēšana muzeja auditorijā un plašākā sabiedrībā;
5. muzeja finansiālo iespēju robežās ir nodrošināta muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšana, senceltņu un citu muzeja objektu

- uzturēšana, kā arī muzeja drošības sistēmu un tehniskās infrastruktūras atjaunošana, muzeja uzturēšanai un attīstībai piesaistot arī papildu finansējumu.
6. sekmēta muzeja sadarbība ar partneriem Latvijā, īpaši Valsts pieminekļu aizsardzības inspekciju un mācību iestādēm, kā arī ārvalstīs.

2.3. Būtiskākie pakalpojumi un ieņēmumi par maksas pakalpojumu sniegšanu, uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā

Būtiskākie muzeja sniegtie maksas pakalpojumi un pašienēmumu avots pārskata periodā ir ienākumi no ieejas biletēm par muzeja apmeklējumu, teritorijas daļas noma, kā arī ienākumi no telpu nomas un komunālajiem pakalpojumiem (iegūti no muzeja ilglaicīgajiem nomniekiem – Priedes kroga u. tml.). Muzeja teritorija un telpas tiek nomātas dažādu korporatīvo pasākumu, TV un reklāmu filmēšanas, kā arī sadzīves tradīciju svinību (kāzas, kristības, dzimšanas dienas) norisēm.

Citi pašienēmumi veidojas no muzeja sniegtajiem gidu – ekskursiju vadītāju pakalpojumiem, auto iebraukšanas caurlaižu tirdzniecības tirdzniecības.

Lai saturiski bagātinātu muzeja apmeklējumu, pārskata periodā muzeja vasaras sezonas izskaņā tika piedāvāts jauns pasākums "Dzejas dienas", kvalitatīvi uzlabots pasākums "Putras diena. Veļu vakars". Sadarbībā ar biedrību "Pa saulei" Starptautiskais folkloras festivāla Baltica 2015 ietvaros norisinājās Latviskie pirts svētki, un ziemas sezonā, sadarbībā ar Latvijas Kultūras koledžas Gaismas dizaina programmas studentiem apmeklētājiem tika piedāvāts saturiski bagātāks pasākums "Gaismas spēles ziemas mijkrēslī".

Attēls 5: Gaismas objektu instalācija pasākumā "Gaismas spēles ziemas mijkrēslī"

3. PERSONĀLS

Pārskata periodā muzejā bija izveidotas 72 amata vietas, faktiskais vidējais darbinieku un citu nodarbināto skaits ziemas sezonā bija 70, bet vasaras sezonā 85. Jāpiebilst, ka pietiekami daudz darbinieku muzejā strādā nepilnu darba laiku, kas negatīvi ietekmē paveiktā darba apjomu. Atsevišķu muzeja funkciju veikšanai muzejā trūkst amata vietu (piem., koku un dārzu kopšanai, mūrēšanas u. c. tehniskiem darbiem, apmeklētāju apkalpošanai u. c.).

Pārskata periodā muzejā strādāja 29 vīrieši un 41 sieviete. Vecuma grupā līdz 30 gadu vecumam muzejā strādā 9 darbinieki. No 1 gada līdz pensijas vecumam ir 39 darbinieki, bet pensijas vecumā 22 darbinieki.

Pārskata periodā personāla mainība ir saistīta ar sezonas darbu veikšanu: darba tiesiskās attiecības uzsāktas ar 23 darbiniekiem, izbeigtas – ar 24 darbiniekiem.

Augstākā izglītība ir 35 darbiniekiem, tai skaitā - pirmā līmeņa augstākā izglītība ir 1 darbiniekam, vidējā izglītība ir 34 darbiniekiem, pamata izglītība ir tikai 1 darbiniekam. Pārskata periodā 5 darbinieki studēja augstākajās mācību iestādēs, no tiem viena darbiniece – doktorantūrā.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Komunikācija ar sabiedrību ir viena no muzeja pamatfunkcijām. Muzeja komunikācijas produkti ir cieši saistīti ar muzeja pētniecisko, pasākumu organizēšanas, eksposīciju un izstāžu veidošanas un publicitātes darbu. Līdz ar to komunikācijas darba rezultāti pārsvarā atspoguļoti šā pārskata iepriekšējās nodajās.

4.1. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir Latvijas Muzeju biedrības biedrs un kopš 2012.gada Vidzemes tūrisma asociācijas biedrs.

2010. gadā tika izveidots nodibinājums „Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja atbalsta fonds” ar mērķi atbalstīt Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja darbību kultūras mantojuma saglabāšanas, izpētes un popularizēšanas jomā. Fonds strādā ciešā sadarbībā ar muzeja administrāciju, speciālistiem un citiem sadarbības partneriem. Fonds iesaistās muzeja pasākumu organizēšanā, projektu īstenošanā un atbalsta piesaistē. Pārskata periodā sadarbībā ar muzeja atbalsta fondu sagatavoti un guvis atbalstu 1 no 1 iesniegtajiem finansējuma piesaistes projektiem – grāmatas D.Kraukle “Gadatirgi Latvijā. Rīga. Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs”.

Pārskata periodā muzeja sadarbības partneri bijuši arī vairākas nevalstiskās organizācijas, ar kurām noslēgti sadarbības līgumi par pasākumu organizēšanu vai informācijas apmaiņu.

5. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

2016. gadā pasākumi īstenojami saskaņā ar Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Vidēja termiņa darbības stratēģiju 2012 – 2016 un Darba plānu 2016. gadam.

5.1. Galvenie iepriekšējā gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti

1. Ostas noliktavas projekta īstenošana – projekta īstenošanai nepieciešamo dokumentu izstrāde, ēkas restaurācijas un konservācijas darbi, pūra lāžu tīrišana un sagatavošana eksponēšanai, ekspozīcijas plāna sagatavošana.
2. Muzeja „Vēveri” Kalnvēveru dzīvojamās mājas ekspozīcijas iekārtošana.
3. Meklēšanā esošo krājuma priekšmetu identifikācija.
4. Celveža „Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzejs” tulkošana un izdošana angļu valodā.
5. Latviešu etnogrāfiskās enciklopēdijas manuskripta gatavošana publicēšanai (Etnogrāfijas nodalā, Irlisa Priedīte).
6. Kolekcijas katalogu „Senie labības mēri”, „Lādes un pūra lādes”, kataloga „Krāslavas un Dagdas novada segas”, „Lībiešu materiālās kultūras liecības Latvijas muzeju krājumos” satura sagatavošana.
7. Tautas lietišķās mākslas kolekcijas papildināšana.
8. Sadarbībā ar ALAs latviešu diasporas jauniešu prakses nodrošināšana.
9. Skolu jaunatnes dienas nometnes Vēveros organizēšana.

5.2. Nākamā gada galvenie uzdevumi un pasākumi

1. Turpināt nodrošināt muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšanu, senceltņu un citu muzeja objektu uzturēšanu, kā arī muzeja drošības sistēmu atjaunošanu.
2. Mērķiecīgi turpināt krājuma pārvaldības darba uzlabošanu.
3. Aktualizēt unikālo piedāvājumu, plānot un popularizēt muzeja kopējā piedāvājumā eksponēšanas vietas in situ „Vēveri” un „Vītolnieki”.

4. Organizēt Brīvdabas muzeja gadskārtējo zinātniskā konferenci.
5. Piedalīties ar stendu Starptautiskajā tūrisma gadatirgū „Balttour”.
6. Popularizēt projekta “Latvijas Etnogrāfiskā muzeja ostas noliktavas restaurācija” īstenošanas gaitu, veidojot ekspresizstādes.
7. Organizēt starptautisku konferenci par koka ēku restaurācijas problēmām.
8. Sagatavot un izstrādāt jaunu muzejpedagoģisko programmu.
9. Veidot un pozicionēt Tautas lietišķās mākslas Gadatirgu kā unikālu un mūsdienīgu Latvijas labāko amatnieku parādi un paraugu līdzīgu gadatirgu rīkošanai Latvijā un Baltijā.
10. Veidot un pozicionēt Mūsdienu amatniecības festivālu sadarbībā ar Igaunijas, Lietuvas tautas amatniekiem un citu valstu amatniekiem, kā mūsdienu Baltijas reģiona amatnieku festivālu.
11. Veikt ugunsdrošības auditu un pasākumus ugunsdrošības sistēmas uzlabošanā.
12. Atjaunot jumta segumus eksponātēkām.
13. Uzlabot krājuma glabāšanas apstākļus.

5.3. Nākamā gada plānotie sadarbības projekti

Kopīgi ar dažādām valsts institūcijām, ministrijām, pašvaldību Tūrisma informācijas centriem sadarboties Brīvdabas muzeja, kā kultūras tūrisma galamērķa popularizēšanā Latvijā, kā arī ārpus Latvijas.

Kopīgi ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju sadarbības līguma ietvaros Brīvdabas muzeja lauku ekspozīcijā *in situ* organizēt Eiropas Kultūras mantojuma dienu pasākumu Vēveros, kā arī citus starptautiskus pasākumus – pieredzes apmaiņas seminārus, konferences.

Sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru organizēt Latvijas pilsētu un pagastu amatierteātru svētkus Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā.

Sadarbībā ar Latvijas augstskolām, mācību iestādēm popularizēt Brīvdabas muzeju, kā vērtīgu izziņas un studiju/mācību procesa īstenošanas vietu.